

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI
Gümrükler Genel Müdürlüğü
ANKARA

Konu: Menşe Uygulamalarına İlişkin Cezalar Hk.

25.06.2018 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2018/11973 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Amerika Birleşik Devletleri Menşeli Bazı Ürünlerin İthalatında Ek Mali Yükümlülük Uygulanmasına Dair Karar yayınlanmış olup, bu Karar kapsamı ABD menşeli eşyaların ithalatında Kararda yer alan oranlarda Ek Mali Yükümlülük tahsil edileceği hükme bağlanmıştır.

İhtilaf konusu işlemde olduğu gibi tüm Menşe bazında mali yük, vergi vs. önlemi kapsamı eşyaların ithalatında vergi önlemi uygulanmayan ülke menşeli eşyaların ithalatında, önlem uygulanmaması için, eşyanın ithalatı anında menşeyini teşvik edici belge ibrazına ilişkin hükümler duruma göre;

1. İlgili önlem Kararında,
2. Kararın uygulanmasına yönelik uygulama Tebliğlerinde,
3. Gümrük Yönetmeliğinde düzenlenmektedir.

Öncelikle 2018/11973 sayılı Amerika Birleşik Devletleri Menşeli Bazı Ürünlerin İthalatında Ek Mali Yükümlülük Uygulanmasına Dair Karar incelendiğinde bu Karar kapsamında ABD menşeli olmayan eşyalar için Ek Mali Yükümlülük muafiyeti için ithalat esnasında **Menşe Şahadetnamesi ibrazına ilişkin herhangi bir hüküm bulunmamaktadır.**

Yine bu Kararın uygulanmasına yönelik beyannamenin tescil edildiği dönemde ABD menşeli olmayan eşyalar için Ek Mali Yükümlülük muafiyeti için Menşe Şahadetnamesi İbrazına ilişkin **yayınlanmış uygulama tebliği de bulunmamaktadır.**

Son olarak ithalat esnasında Menşe Şahadetnamesi ibrazına ilişkin Gümrük Yönetmeliği 38 inci maddesi hükümlerini incelediğimizde; ihtilaf konusu beyannamenin tescil tarihinde Gümrük Yönetmeliği -mülga- 38/1 inci maddesinde "MADDE 38 - (1) 205 inci maddenin dördüncü fıkrası hükümleri saklı kalmak kaydıyla menşe esaslı ticaret politikası önlemlerine tabi eşyanın serbest dolaşıma girişinde önlemin uygulanmaması için eşyanın önlem uygulanan ülke menşeli olmadığını veya başka bir ülkede gördüğü değişiklik ve işlemler dolayısıyla o ülke menşeli sayılmaması gerektiğini tevsik etmek üzere menşe ülkenin veya ihracatçı ülkenin yetkili makamlarınca düzenlenmiş olan menşe şahadetnamesi ibraz edilir." amir hükmü karşımıza çıkmakta ve İhtilaf konusu beyannamenin tescil tarihindeki hükümleri gereği sadece Ticaret Politikası Önlemine Tabi Eşyalarda ithalat esnasında önlem uygulanmaması için Menşe Şahadetnamesi ibrazı zorunlu olduğu aşikardır.

Yine 4458 sayılı Gümrük Kanununa Bağlı Gümrük Yönetmeliğinin 3/n fıkrasında Ticaret politikası önlemleri tanımlanmış ve bu tanıma göre Ticaret Politikası Önlemleri: Gözetim, korunma önlemleri, Miktar kısıtlamaları ve İthalat veya ihracat yasaklamaları gibi eşyanın ithal ve ihracı ile ilgili hükümlerle belirlenmiş tarife dışı önlemleri olarak tanımlanmıştır.

İGMD 4458 Sayılı Gümrük Kanunu Hükümlerine göre kurulmuş bir meslek teşekkülüdür.

Ayrıca, ihtilaf konusu beyannamelerin tescil tarihinde yürürlükte olan 31 Aralık 1995 tarihli ve 22510 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 95-7606 sayılı İthalat Rejim Kararının 4 üncü maddesinde belirtilmiş olup. Bu maddeye göre; "Madde 4- Ticaret politikası önlemleri; İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Mevzuat, İthalatta Korunma Önlemleri Hakkında Mevzuat, İthalatta Kota ve Tarife Kontenjanı İdaresi Hakkında Mevzuat, İthalatta Gözetim Uygulanması Hakkında Mevzuat, Belirli Tekstil Ürünleri İthalatında Gözetim ve Korunma Önlemleri Hakkında Mevzuat, İkili Anlaşmalar ve Protokoller veya Diğer Düzenlemeler Kapsamı Dışında Belirli Ülkeler Menşeli Tekstil Ürünleri İthalatında Gözetim ve Korunma Önlemleri Hakkında Mevzuat, Türkiye'nin Ticari Haklarının Korunması Hakkında Mevzuat ve Çin Halk Cumhuriyeti Menşeli Malların İthalatında Korunma Önlemleri Hakkında Mevzuat hükümleri çerçevesinde yürütülür." hükmüne amirdir.

Yukarıda açıklanmaya çalışılan mevzuat bilgilerinden özetle; 25.06.2018 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2018/11973 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Amerika Birleşik Devletleri Menşeli Bazı Ürünlerin İthalatında Ek Mali Yükümlülük Uygulanmasına Dair Karar incelendiğinde bu Kararın yasal dayanağı olarak 95-7606 sayılı İthalat Rejim Kararı 4 üncü maddesinde yer alan Ticaret Politikası önlemleri mevzuatı belirtilmemiştir. Bu durumda zımnen özetle; **2018/11973 sayılı Amerika Birleşik Devletleri Menşeli Bazı Ürünlerin İthalatında Ek Mali Yükümlülük Uygulanmasına Dair Karar bir Ticaret Politikası önlemi olarak düzenlenmemiştir** sonucunu çıkarmak olağandır.

İlave olarak; Ticaret Bakanlığı Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün 21.04.2021 / 63368489 sayılı tarihli yazısında 2018/11973 sayılı Amerika Birleşik Devletleri Menşeli Bazı Ürünlerin İthalatında Ek Mali Yükümlülük Uygulanmasına Dair Kararın **bir Ticaret Politikası önlemi olmadığını da ayrıca belirtmişlerdir.**

Menşe Şahadetnamesinin ibraz zorunluluğuna ilişkin Gümrük Yönetmeliği 38/1 inci maddesi çerçevesinde incelendiğinde özetle; ihtilaf konusu beyannamenin tescil tarihinde Gümrük Yönetmeliği 38/1 maddesinde sadece Ticaret Politikası Önlemine Tabi eşyaların ithalatında Menşe Şahadetnamesi ibrazı zorunluluğu bulunması ve yasal olarak 2018/11973 sayılı Amerika Birleşik Devletleri Menşeli Bazı Ürünlerin İthalatında Ek Mali Yükümlülük Uygulanmasına Dair Kararın bir Ticaret Politikası Önlemi olmaması, aynı zamanda ne kararın kendisinde Menşe Şahadetnamesi uygulanmasının/eklenmesinin zorunluluğuna dair bir madde olmaması ne de uygulama tebliğinin tescil tarihi itibari ile yayımlanmamış olmasından dolayı ithalat esnasında ithalatçının Menşe Şahadetnamesi ibrazını/eklenmesini zorunlu kılan bir hüküm olmadığı kesin ve nettir.

Bununla birlikte Gümrük Yönetmeliğine sonradan eklenen Geçici 16/3 üncü maddesine "Bu fıkrayı değiştiren Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce beyannamesi tescil edilmiş olan ve beyanname ekinde eşyanın menşesini tevsik eden uygun bir menşe şahadetnamesi veya tedarikçi beyanı bulunmadığı halde menşe esaslı ticaret politikası önlemi, ilave gümrük vergisi veya ek mali yükümlülük gibi diğer mali yükümlülüklerin ödenmediği, eksik ödendiği veya beyan edilmediği tespit edilen eşyanın menşesini tevsik eden uygun bir menşe şahadetnamesinin veya tedarikçi beyanının 30/6/2021 tarihine kadar gümrük idaresine ibrazı mümkündür." hükmü getirilmiş olup, ithalat esnasında ithalatçı firmanın yasal olarak Menşe Şahadetnamesi ibraz etmesi gerekmemesine rağmen, Menşe Şahadetnamesi ibraz edilmeyen beyannameler için sonradan Menşe Şahadetnamesi ibraz edilebilme imkanı getirilmiştir.

Üyelerimizden gelen başvurulardan bilindiği üzere, EMY ve İGV kapsamında sonradan menşe getirilmesi istenen ve konu hakkında ceza kararları çıkarılarak Gümrük Müşavirlik tüzel kişiliği ile dolaylı temsilci sıfatıyla işlemlerini yaptığı firmalara tebliğ edilmeye çalışılan ciddi şekilde rahatsızlık ve mağduriyet yaşatan takipte yüzlerce dosyanın işlemde bulunduğu anlaşılmaktadır.

İdarece kovuşturulacak haklı işlemlere tabi ki söylenecek herhangi bir söz bulunamaz. Ancak, çoğu dosyalar var ki; kırmızı hatta(tam tespit) işlem görerek, idarenin ilgili memurlarınca hem eşya

İGMD 4458 Sayılı Gümrük Kanunu Hükümlerine göre kurulmuş bir meslek teşekkülüdür.

bazında hemde evrak belge olarak ayrıntılı incelemesi ve kontrolleri yapılmış, onay verilmiş gümrük vergilerinin hesaplanması ya da muafiyet hükümleri uygun bulunmuş, herhangi bir eksik belge şerhi düşülmemiş işlemlerle daha sonra müfettiş raporuna istinaden ya da sonradan kontrolde menşe ibrazı zorunlu bir ülke olmamasına rağmen ticaret politikası önlemi kabul edilmeyen işlemlerden olması durumunda bile iki yıl sonraki beyannamelerde geçmişe yönelik olarak bila istisna cezalı uygulamalara başvurulmuş, maddi ve manevi mağduriyet yaratılmıştır.

Verginin kanuniliği ilkesi dikkate alınarak ek tahakkuk ve buna bağlı ceza kararının düzenlenebilmesi için beyanın gümrük yükümlülüğünün doğduğu zamanda kontrolünün yapılması ve eşyaların ABD menşeli olduğunun kesin olarak tespit edilmesi gerektiği düşünülmektedir. Verginin yasallığı ilkesinin fiili olarak anlam ve hayat bulabilmesi için, yasal idare ilkesi ile beraber düşünüldüğünde, yasa ile getirilen objektif düzenlemeler çerçevesinde kurulan subjektif işlemlerin de yasaya uygun olması ile gerçekleşir. ABD menşeli olduğu gümrük idaresince tespit edilemeyen bir eşyanın ABD menşeli olduğu gerekçesiyle vergi almanın yetmediği ayrıca ceza düzenlemenin anayasanın 73 üncü maddesine aykırılık teşkil edeceği düşünülmektedir. ABD menşeli olabilir diye şüphe üzerine vergi alınmaması, ceza kararı düzenlenmemesinin daha doğru bir uygulama olacağı mütalaa edilmektedir.

Takibi yapılan dosyalarda hakkaniyetle araştırma yapılmasının esas olduğu herkesçe bilinen bir durumdur. Müfettişlik raporu ya da sonradan kontrolde menşe ile ilgili çıkan güncel Gümrük Yönetmeliği değişiklikleri, konu hakkında çıkan tasarruflu yazılar, tescil tarihindeki güncel olan kurallar iyi tahlil edilmeden, çıkarılacak cezaların hatalı olacağı düşüncesiyle, oluşan mağduriyetlerin önlenmesi için konunun Makamlarınızca bir kere daha gözden geçirilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Serdar KESKİN
İstanbul Gümrük Müşavirleri Derneği
Yönetim Kurulu Başkanı

İGMD 4458 Sayılı Gümrük Kanunu Hükümlerine göre kurulmuş bir meslek teşekkülüdür.

Kemeraltı Caddesi Kalaycıoğlu İşhanı No: 35 Kat: 1 - 2 -3 34425 Tophane / İSTANBUL Tel: (0 212) 249 45 00 (Pbx) Fax: (0212) 252 09 62
e-mail: info@igmd.org.tr www.igmd.org.tr

